

Voedseltop in Rome verlengt de voedselcrisis

De voedseltop van de FAO (Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties) in Rome vorige week heeft niet gebracht wat ervan verwacht had mogen worden. Het goede nieuws is dat er zo'n ruime aandacht was voor de huidige voedselcrisis. Er is een pakket financiële middelen gereserveerd voor de acute nood op korte termijn (al is nog niet helemaal duidelijk of het wel over nieuw geld gaat). En het besef lijkt te groeien dat er eindelijk sterker moet geïnvesteerd worden in de ontwikkeling van een landbouw op een meer kleinschalig niveau. Een belangrijke eerste stap dus, maar jammer genoeg niet meer dan dat. Op de structurele oorzaken van de huidige voedselcrisis werd zo goed als geen antwoord gegeven, integendeel. De huidige voedselcrisis is immers niet zomaar een kwestie van een tijdelijk verstoorde balans tussen vraag en aanbod.

De klimaatverandering maakt de wereld letterlijk kleiner. Vooral in het Zuiden wordt het areaal bedreigd. Dat is nu al te zien in Australië, dat enkele jaren geleden nog een forse voedselexporteur was, maar nu met dramatisch slechte oogsten wordt geconfronteerd als gevolg van de grote droogte. En hoewel klimaat een van de hoofdthema's was in de voorbereidende documenten van de voedseltop is er in de slotverklaring nauwelijks iets over te bespeuren. Er was nochtans nood aan een veel sterker engagement waarbij de rijke landen hun broeikasgasemissies drastisch inperken en waarbij de slachtoffers in het Zuiden daadwerkelijke steun krijgen om zich aan te passen aan de klimaatverandering.

Voor de problematiek van de agrobrandstoffen had de wereld nood aan een duidelijk signaal zoals een moratorium. Volgens het Amerikaanse IFPRI (International Food Policy Research Institute) zou in de periode 2006-2007 30% van de prijsstijging van granen veroorzaakt zijn door agrobrandstoffen. De voedseltop kwam echter niet verder dan te stellen dat er 'uitdagingen en opportuniteiten' zijn bij de ontwikkelingen van agrobrandstoffen. Er zou meer onderzoek nodig zijn om te komen tot een beter internationaal kader. Alleen al een minimale toepassing van het verzorgingsbeginsel had tot een sterkere houding moeten leiden. Het huidig systeem van agrobrandstofproductie duwt de aarde verder naar haar ecologische grenzen en vergroot de onrechtvaardigheid tussen rijk en arm. Zo verbruiken Amerikaanse auto's nu al evenveel graan als de importbehoeften van 82 landen die volgens de FAO worden omschreven als "low-income food-deficit countries".

De voedselcrisis is ook niet los te koppelen van het gangbare voedselpatroon van de mondiale consumentenklasse. Het is een terechte discussie, maar ze mag niet verkeerd gevoerd worden. Zeggen dat het enkel de schuld is van de Chinezen is natuurlijk al te gemakkelijk. Dat de stijgende vlees- en zuivelconsumptie van de Chinezen de voedselbevoorrading onder druk zet wijst er enerzijds op dat een voedselpatroon dat zo sterk steunt op vlees niet uitbreidbaar is naar de hele wereld, en anderzijds dat alle anderen die de Chinezen vooraf gingen eerst eens naar zichzelf moeten kijken. Een Chinees eet nu gemiddeld 50-60 kilo vlees per jaar, voor een Amerikaan is dat gemiddeld 124 kg per jaar. Een Indiër eet 178 kg graan per jaar, een Amerikaan 1.046 kg, en een Afrikaan 162 kg. Maar van een pleidooi voor een rechtvaardig en dus duurzaam voedselpatroon werd in Rome niets gehoord.

Geld proberen te verdienen met de voedselmiserie van een ander, het is big business geworden. In de voorbije tien jaar zijn de investeringen in commodity-indexen vervijftienvoudigd. In februari 2008

alleen al werden 140 financiële producten steunend op commodities (grondstoffen en bulkgoederen) gelanceerd. En terwijl 600 van de 850 miljoen armen in de wereld boeren zijn, maken agromultinationals als Monsanto of Cargill superwinsten. Een duidelijke uitspraak tegen dit immoreel geldgewin op de rug van een ander was wenselijk geweest in de slotverklaring van de voedseltop, maar ontbreekt echter.

Officieel hebben de internationale leiders die in Rome aanwezig waren ingezien dat er veel meer steun moet gaan naar de ontwikkeling van een sterkere en duurzame landbouw, met name in Afrika. De NGO's vragen al vele jaren dat er een groter deel van de ontwikkelingshulp naar landbouwontwikkeling gaat. Ook een aantal regeringen ziet nu in dat het roer om moet. Maar tegelijk zijn al die ronkende verklaringen een beetje hypocriet. De jarenlange desinvestering in de Afrikaanse landbouw is immers niet uit de lucht komen vallen. Ze hangt ook samen met het financieel en economisch beleid van de internationale instellingen. Als je wilt dat een boerenlandbouw zich kan ontwikkelen in Afrika, pas dan ook de spelregels aan. Voedsel is geen koopwaar als een ander, en hoort dus niet thuis in het huidig WTO-kader (Wereldhandelsorganisatie). De WTO-regels staan een politiek van voedselsoevereiniteit en een sociaal-ecologische bijsturing van productie en handel in de weg. Het is dus tijd om na te denken over een andere mondiale instelling, binnen het VN-kader, die de regulering van de voedselpolitiek van de WTO kan overnemen. In de slotverklaring van de voedseltop vinden we echter enkel de intentie om zo snel mogelijk de onderhandelingen over het "Doha-luik" van de WTO af te ronden...

In Rome is een belangrijke kans gemist om te komen tot een fundamentele bijsturing van het voedselsysteem. De wereld is groot genoeg om iedereen die nu leeft, en nog moet geboren worden, duurzaam en rechtvaardig te voeden. Alleen zal dat niet kunnen met een politiek van meer van hetzelfde.

Bart Staes, Vera Dua, Tinne Van der Straeten